

MÉHÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZEGYESÜLET HIVATALOS LAPJA

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 CLUJ-KOLOZSVAR,
 tr. A. Muresan (Atfala-utca) 10.
 Telefon 158. sz.

Felelős szerkesztő:
TÖRÖK BÁLINT
 az EME főtitkára.

A lapot az EME tagjai tagsági
 illetmény fejében kapják. A lap
 megjelenik havonként egyszer.

Szilassy Zoltán.

Szentiványi, pilisi és szilasi Szilassy Zoltán, az E. M. E. tiszteletbeli elnöke, az O. M. G. E. ny. igazgatója, az Országos Magyar Méhész-Egyesület elnöke február hó 5-én, fáradhatatlan munkás életének 69. évében, hosszas betegeskedés után esőndesen elhunyt. 40 évvel ezelőtt kezdette meg közéleti pályafutását. A kilenevenes évek nagy agrármozgalmainak megindítói között volt ő is. A magyar kormány több ízben bizta meg külföldi tanulmányok végzésével. Munkásságának elismeréseként számos érdemrenddel tüntették ki úgy Magyarországon, mint külföldön. 1905-től 1926-ig ügyvezető alelnöke volt az O. M. M. E.-nek és szerkesztője a „Magyar Méh“ című egyleti hivatalos lapnak. 1916-ban az O. M. M. E. elnökének választotta és azóta haláláig viselte e tisztséget. Az Erdélyrészi Méhész-Egyesület Szilassy Zoltánt 1931-ben, az egyesület 50 éves fennállásának emlékére rendezett diszközgyűlésen az E. M. E. tiszteletbeli elnökének választotta meg a méhészet terén szerzett érdemeinek elismeréséül. Szilassy Zoltán halála az E. M. E. számára is súlyos veszteséget jelent, mert ő ismerte az erdélyi magyar méhészet helyzetét és lelkileg mindenkor velünk együtt érzett és óhajtott az erdélyi méhészet erőteljes fejlődését és fellendülését. Az E. M. E. elnöksége részvétét úgy az O. M. M. E., mint Szilassy Zoltán családja előtt kifejezte. Legyen emléke áldott, pihenése csendes.

A Ricinus mint mézelő növény.

Az egyik külföldi szaklapban olvasom, hogy: „figyelemre méltó, hogy a méhek által szállított méz, különösen kellemes ízű, amelyet a méhek a ricinus virágairól szedtek.“ Ez a dolog előttem új volt és talán méhésztársaim előtt is ismeretlen a ricinus mint mézelő növény. Ezért fölhivom erre „M. K.“ tisztelt olvasóit.

Ez a közlemény annál is inkább meglepett, mert a ricinus eddig mint inkább mérges növénynek ismertem, amelyet pl. : legyek elriasztására ajánlottak. Azt ajánlották, hogy ha a legyeket el akarjuk zavarni a szobából, akkor tartsunk a szobában egy-két cserépben ricinus növényt. Én ezt megpróbáltam de a ricinus semmi hatással nem volt nálam a legyekre. Most meg azt olvasom a fent említett közleményben, hogy a ricinus levele „kitünő állattakarmány“. Mindezek nagyon figyelemre méltó dolgok. Országunk egyes vidékein nagyban terjed a ricinustermelés, mert a ricinusmag igen sok olajat tartalmaz, amelyet könnyűszerrel ki lehet belőle préselni, a pogácsa pedig kitünő trágyaszor. Ezért a méhészek figyelmébe is ajánlom a ricinuskultúra fölkarolását kivált azon oknál fogva, mert a ricinus éppen abban az időben virágzik, amikor a méhek nagy hiányt szenvednek méhlegelőben. A ricinus a nyár derekán kezd virágozni és átlag véve két hónapon keresztül folyton virágzik. Egyes korábban érő fajták hamarabb hagyják abba a virágzást és már augusztusban beérlelik magjukat, míg más fajták egyszer elkezdve a virágzást, mindaddig tovább és tovább növekedve folyton folyvást virágznak, míg csak a dévégét nem szakítja a tenyészetnek. Míg a ricinusmag termelés szempontból nem a korán érő fajták, hanem inkább a későbbi szempontjából az előbbi fajták termelendők, addig méhészet vagyis a folytonvirágzók lennének fölkarolandók.

Meg kell jegyezni, hogy a ricinus magja mérges, azért mindenki óva intendő a ricinusmag megízlelésétől. Egy-két mag megevése ugyan még nem olyan veszedelmes, de több mag elvezete után komolyan megbetegszik az ember. 12 gr. fejenként már halált okozhat. A magból nyert olajat a kezelés folyamán megszabadítják a méreganyagtól, a ricin-tól, úgy, hogy az olaj már bátran bevehető. Az olaj préselésekor hátramaradó pogácsát csakis trágyázásra szabad használni, mert abban is van méreganyag és ezért takarmányozásra nem használható.

A ricinust május hóban kell elvetni, korábban nem, mert akkor könnyen elfagy. Nem célszerű a ricinust zárt vetésbetábla számára elvetni, mert a ricinus jobban sikerül és nagyobb terméseket ad, ha úgy vetjük, mint ahogyan nálunk a napraforgót szokás, t. i. szegélynövénynek, a tábla szélére.

A kolozsvári gyógynövénytelepen évek óta termeltem sokféle ricinusféleiséget, hogy azokból egy nálunk jól beérő, a mi klímánkhoz alkalmazkodott fajtát állítsak elő. Ilyenformán természetes kiválogatódás által kaptunk korábban érő, nálunk is jólbeérő fajtákat, amelyeket nem külön-külön, hanem együtt évről-évre tovább termesztünk. Aki ricinust termelni óhajt, nálunk kaphat friss vetőmagot.

Dr. Páter Béla.

Világos mézet vesz
Alois Guttmann, Bratislava, C. S. R.
Republikplatz 28.

Téli cikk.

Két illusztráció akadt a kezembe a napokban: egyik a lineburgi kupkasok celle-i mézgyűjtő-állomásán feltornyosult kasokat ábrázolta, a másik pedig egy macedoniai legősibb kasokkal benépesített méhest tüntet fel.

Mindkettő azt bizonyítja, hogy a keretes kaptárok nagy diadala érintetlenül hagyott egyes néprétegeket, melyek szívós konzervatívizmussal megmaradtak az ugynevezett „paraszt-kasok” mellett.

A méhészek soraiban bizony kevés milliomos van, a középosztály az, mely legjobban van képviselve a keretes kaptárok hívei között, a szigorúan vett földészek az ő kupkasaikkal még ma is nagy létszámot jelentenek. Számtani alapon a kupkas van igazolva, mert itt maga a méh lak aránylag olcsó és úgy a kezelés, mint az értékesítés könnyű.

Ha egy gazdának 50 kupkasa van, akkor az ő befektetése akkor is csak 2500 lej, ha a kasokat ő maga nem tudja elkészíteni, — és ha ő 30 kast teljesen kivág és az ő ugynevezett „méz”-ének megfelelő csekély árat számítja is, mégis kap évenként átlag 180 kiló mézet, melynek kilóját csak 15 lejjel számítva, bevesz évenként 2700 lejt, azaz befektetésének több, mint 100%-át.

Ennek ugyan hiába bizonyítjuk, hogy a keretes kaptárból többet vehet ki és a mézért többet kap: ő azt soha megérteni nem fogja, de hiába is értené meg, mert 50 keretes kaptár ára, a méhszin, mézpergelő, füstölő, rajfogó és egyéb kellékek 50 családos méhészetben legalább 25.000 lejt jelentenek, ily összeg investálására pedig a méhészeknek 25%-a sem képes, főleg a mai közgazdasági viszonyok, az egymást követő rossz évek és az alacsony mézárak mellett.

A földmives méhészt érzelmi momentumok nem izgatják, ő hidegvérrel gyűjtja meg a ként a halálra ítélt kasok alatt, mert ő csak azt a jövedelmet látja, melyhez így jutni fog. Az ő számára egy méhesaládot leölni csak annyi, mint egy hizót levágni, hogy annak husát és zsirját élvezhesse.

Hallott ő ugyan valami kidobolásról, de bizony ő ilyenekkel nem bibelődik, már csak azért sem, mert kidobolásnál nagy munkát kell végeznie és a kidobolt családról télire gondoskodnia kell, holott a lekéneezett családuak egész vagyonát veheti el, a megmaradt 20 anyacsalád pedig jövő évben rajzás útján újra pótolja a létszámot.

Azon elmékedem tehát, vajjon nem lehetne népszerűvé tenni a keretnélküli rakkaptárt, mely 3 fiókból állana, tehát felső darabja egyszerűen levehető lenne, kiürítés után pedig legalól volna elhelyezendő. Természetesen a legfelső rész lehetne kisebb is, mint a többi fiók, de mindenesetre el kellene benne férnie 6 kiló méznek.

Ezt talán az ugynevezett „paraszt” méhész is megértené!

Dr. Fényes Kálmán.

A fehéritett mülép előnye méhészeti szempontból.

Nem lesz érdemtelen, ha megismertetem a méhészeket ké-
ujabb problémával, amelyek érvényesítése esetén általános gaz-
dasági előny mellett, a méhészeknek is jelentős jövedelmet je-
lentene:

A sárga méhviasz fogyasztásának fokozása.

A fehéritett mülép használatának problémája.

Mielőtt tárgyam fejtegetésébe bocsátkoznék, hangoztatnom
kell, hogy a sárga méhviasz használata a legkülönbözőbb cé-
lokra már rég ismeretes. Tudnunk kell, hogy a fehér viasz-
fogyasztás ipari célokra sokkal nagyobb, így pl. gyógytárak-
ban, kozmetikai célokra és igen sok más ipari célra. Romániá-
ban érdemlegesen a méhviasz fehéritésével nem igen foglal-
koztak. A mézeskalácsosok voltak az elsők, akik foglalkoztak
viaszfehéritéssel. A fehéritést napsugarak segítségével üzték
és üzik ma is, természetesen igen hosszas eljárás és napos idő-
höz van kötve. Kedvező körülmények esetén is hat hétig tart
egy ilyen fehéritési eljárás. Eredményképpen kapnak egy igen
csunya viaszminőséget, szürkés barna színűt. A mézeskalácsi-
sok által fehéritett viasz ipari fogyasztás szempontjából nem
jött számításba. Tudnunk kell, hogy e foglalkozás hiánya miatt
Románia a fehéritett viaszt importálja, természetesen ez óriási
hátránya a Romániában termelt sárga méhviasznak. A fehér
viaszt főképpen Francia- és Németországból importálják, amely
államok nagykereskedői nem Romániából, hanem Indiából,
Braziliából és Madagaszkár szigetéről szerzik be sárgaviasz
készleteiket.

A méhészek szempontjából tehát igen előnyös volna, ha a
fehéritett mézviaszt itt nálunk lehetne előállítani és a fogyasz-
tást ebből kielégíteni. Éppen ezért nagyon fontos, hogy minden
méhész saját érdekében propagálja a fehéritett viaszt, mert
ennek természetes következménye volna a sárga viasz fogyasz-
tásának emelkedése és kereslete. A sárga viasz fogyasztása
emelkedne különösen azért, mert a fehér viasz fogyasztása a
kozmetikai igények emelkedésével állandóan növekszik. Ezen
körülmény készletett, hogy foglalkozzák a méhviasz fehérité-
sének problémájával tudományos alapon. Ezekben a kísérletek-
ben eredményhez jutottam. Amint volt szerencsém az Önök ál-
tal rendezett marosvásárhelyi kiállításon bemutatni az általam
előállított fehéritett viaszt. A fentiekből megismerkedhetünk,
hogy miért nincs kereslet a nálunk termelt sárga viaszban és
hogy mennyire kedvező körülmény volna a fehéritett viasz be-
vezetésének lehetősége a belföldön termelt sárga viasz fogyasz-
tásának fokozására.

A fehéritett mülép használatának problémája a kiállítás
alkalmával vetődött fel a méhészek részéről. Elgondolták, hogy
a fehéritett méhviaszt igen előnyös méhész gazdasági szem-
pontból lehetne felhasználni, feltéve, hogy a fehéritett mülép

alkalmas lesz buxusok kiépítésére, amelynek eredményeképpen meg lesz a lehetőségük csemegemézként használt lépes mézet produkálni nagy mennyiségben. Minden méhésztudó tudja, hogy a lépesméz igen keresett és sokkal jobban fizetett méz, mint a sörgetett vagy pergetett méz, ennek magyarázata, hogy inkább kelti az újdonság benyomását és hogy a fogyasztónak inkább van bizalma a lépesméz eredetiségében. Éppen ezért a méhészek a lehetőségek keretein belül ugynevezett buxusokban gyekszenek méheikkel minél több lépesméz formát produkálni. Tekintettel arra, hogy a buxusok csak rajok útján építhetők be, mert azok lépeiket majdnem fehér viaszból formálják és nem építenek fiasításra alkalmas sejteket, természetes, hogy nincs meg a lehetőség korlátlan lépesméz produkálására, viszont az öregebb családok nem alkalmasak erre a célra, azt a méhészek nagyon jól tudják, hogy miért.

Igy vetődött fel a kérdés, hogy fehérített viaszból fehér léplépre készüljön, amelynek elhelyezése buxusokban lehetséges, így akár milyen méheikkel beépíthető és behordható és csemegemézként, mint keresettebb cikk könnyen és jó árért értékesíthető. Ezután alkalmuk lesz a méhészeknek kellő időben értékes és keresett mézet előállítani sokkal nagyobb mennyiségben, mint eddig. A fehérített lépes mézet alkalmas méretekben beszerezhető lesz Tóth István urnál Clujon.

Közelebbről a viasz vizsgálatról fogok esetleg írni: különös tekintettel, hogy hogy lehet a gyakorlatban tudományos alapon meggyőződni a sárga és fehér méhviasz eredeti mivóláról.

L. J. gyógyszerész.

Mit tett az E. M. E. 1931-ben az erdélyi méhészet érdekében.

Febr. 3-án tartotta meg Kolozsváron az Erdélyrészi Méhésztársaság gyűlését, amelyen beszámolt egy év munkásságáról. Még élénk emlékezetünkben él az a nagyszabású kiállítás, amelyet az egyesület 1930 szeptemberében a kolozsvári ősi református kollégium összes helyiségeiben rendezett, az egyesület 50 éves fennállásának emlékére. Az 51-ik évi ülése is méltóképpen sorakozik egy félszázad munkásságával. Az évi jelentést Török Bálint főtitkár ismertette. Bár az 51 év a mézélés szempontjából a várakozáson alul maradt, mézárak mégis jelentékenyen csökkentek. A 60—70 lejes árak helyett 30—40 lej között mozog ma a méz ára.

A mézfogyasztás emelése érdekében jelentős propagandát folytatott ki az egyesület. Napi és szaklapokban ismertette a méz felhasználásának módjait, tápláló és gyógyhatását. Ugyancsak előadást ismertető előadásokat rendezett. Állandóan tartott magánosok és üzletek ellátása céljából olesó és minőségű mézet. Folyovits és Harmath cégnél, Kolozsváron

mézkirakatot rendezett be. Tanulmányi kirándulást rendezett az EGE-vel karöltve Magyarországra, ez alkalomból megtekintette mintegy 50 erdélyi méhész a gödöllői m. kir. méhészszerkesztő iskolát is, ahová két erdélyi ifjút küldött ki az egylet saját költségén, vándortanítóknak való kiképzetés céljából. Méhészeti tanfolyamokat rendezett ingyenesen Kolozsváron, Marosvásárhelyen és Csikszentdomokoson, amelyeken mintegy 100 méhész nyert bizonyítványt. A tanfolyamokon előadásokat tartottak: Stief Ottó, dr. Páter Béla, özv. Kremnitzkyné Frölich Ilona, Blénessy Károly, Vad János. Méhészeti kiállítást, vándorgyűlést és kirándulást rendezett az egyesület Marosvásárhelyen, hol előadásokat tartottak: Györbíró Géza, Engly Vilmos, Abos József és Blénessy Károly. Ez alkalomból mintegy 40 méhész megtekintette dr. Földessy György mintaméhesz Kicsid Géza alelnök vezetése alatt. A szakoktatás ügyét szolgálta az egyesület a fentiekén kívül a Méhészeti Közlöny kiadásával. Segítségére volt az egylet tagjai méz és viasz termékek eladásában, valamint méhészeti eszköz, anyag és kaptár szükségletének beszerzésében. Kolozsváron a Házsongárdi egyesület mintaméheszt tovább fejlesztette, sőt a Szövetkezetek Szövetkezetének esibenevelés céljából a köz érdekében átengedte részben. Az egyesületnek közel 1000 tagja van. A lefolyt évben 57 új tag lépett az egylet tagjai sorába. Az egyesület évi tagdíja 100 l. amelynek ellenében az egylet a hivatalos lapját is küldi. Az egylet hivatalos helyisége Kolozsvárt, Attila utca 10 sz. alatt van, ahol minden méhésznek szívesen állanak szolgálatára. Amilyen változatos és eredményében gazdag volt az egylet múlt évi működése, épp oly gazdag a folyó évi munka programja is. A gyűlésen dr. gr. Bethlen László elnökölt. A közgyűlés Blénessy Károly csikszentdomokosi méhész tiszteletbeli tagjává választotta meg.

Március havi tennivalók.

E hónap a természet ébredésének s a méhek élénkebb életének kezdete, a méhek már jobban megfigyelhetők, s az esetleges bajok könnyebben elháríthatók. Amely nép enyhe napokon nem repül, annak okát kipuhatolni s baján lehetőleg segíteni kell. A hasmenésben szenvedő család tiszta lakásba, tiszta lépekre áttelepítendő s úgy ez, mint az esetleg éhező család langyos mézesvízzel bepermetezendő, hogy magához térjen. Anyátlan nép más anyás családdal egyesítendő. Mivel az időjárás rendszerint még igen változó s aránylag még hideg, fiasítás pedig egyre nagyobb arányú lesz, a kaptár meleg tartandó és a méheknek a szükséges víz biztosítandó.

A kaptáron kívüli lisztetetés megkezdhető. Napos helyre állított üres kaptárba elhelyezett nyitott skatulyába vagy papírpékbe barnapirosra pörkölt s cukorral kevert lisztet teszük.

néhány csepp mézzel a méheket odacsalogatjuk. Ugyanekkor a méhek közelébe szélőtől védett, napos helyre állítsunk itatót, mely legcélszerűbben egy vizes veder vagy hordó lehet, amelyből a lehetőleg langyossá tett víz egész napon át egy kivájt cre vagy deszkalapra csepeg. Ne használjunk oly itatókat, amelyekben a víz állva marad, mert ezek igen könnyen fertőző éhbetegségek terjesztői lehetnek.

Az esetleg megpenészedett lépeket a kaptárból eltávolítjuk a fenékdeshkát kitisztítjuk. Az anyának legyen helye a pezésre.

A méhek tavaszi beszerzésének itt az ideje. Ha közeli (3—4 n-en belüli) méhesgazdaságból veszünk méheket, lehetőleg az ső élénkebb röpködés előtt, ha pedig távolabbiból, akkor a ljes tisztulás után szállítsuk el azokat. A család legyen népes, gyen bőven méze, két évnél nem idősebb anyja és szép, nem eg, dolgozó sejtes építménye. A méheknek szállítás közben gyen bőven méze, két évesnél nem idősebb anyja és szép, nem Jegyezzük fel a tömegesebben előforduló mézelo növények rázásának kezdetét s az időjárást. Ültessünk mézelo fákat, ssünk mézelo növénymagvakat.

Végül fizessük be az E. M. E.-nek hátrálékos tagdíjunkt.

Az E. M. E. közgyűlése.

Február hó 3-án tartotta meg az E. M. E. folyó évi közgyűlését dr. gr. *Bethlen* László elnöklété alatt. Jelen voltak: *Kicsid* Géza c. alelnök, *Kovács* András, *Nagy* Vilmos, *Herzegh* Kálmán, *Bultinger* Ádám, *Seyfried* Ferenc, *Paul* István, *Kovács* Ferenc, *Szigethy* Jenő, *Szathmáry* Ilona és még mások kan. A tárgysorozatot *Török* Bálint főtitkár terjesztette elő, jegyzőkönyvet *Ambrus* Dezső vezette. A jegyzőkönyv hitelesítésére felkértek *Kovács* András és *Nagy* Vilmos. Dr. gr. *Bethlen* László megnyitó szavai után *Török* Bálint főtitkár mertette az igazgató választmány 1931. évi működéséről szóló a M. K.-ben egész terjedelmében közölt jelentést, amelynek domásulvétele után felolvasta az 1931. évi zárszámadásokat az 1932. évi költségeloirányzatot, valamint a számvizsgáló zottság jelentését, amelynek alapján a közgyűlés a zárszáma- sokat és költségeloirányzatot egyhangulag elfogadta. A közgyűlés az igazgató-választmány javaslata alapján *Blénessy* iroly csikszentdomokosi tagtársunkat az egyesület tiszteletli tagjának választotta a méhészeti oktatás terén kifejtett zetlen munkásságáért. Ezután a közgyűlés az elnök éltetésé- l véget ért.

KÜLÖNFELÉK.

Baran Lajos, a Mezőgazdasági Bank igazgatója, egyetünk tagja, hosszas szenvedés után Kolozsváron elhunyt. Az elhunytban Bárán Dezső, az E. M. E. volt gyakornoka édesatyját gyászolja. Temetése nagy részvét mellett folyt le Kolozsváron. Halálát özvegyén és két fián kívül kiterjedt rokonság és a jóbarátok és ismerősök nagy serege gyászolja Áldás és béke poraira.

A holland mézet állami mézvizsgáló állomás őrzi ellen. Az állomásnak joga van arra, hogy a jónak alált mézet a következő jelzéssel lássa el: „Az élelmiszertörvénynek megfelelő hatósági ellenőrzéssel termelt méz.“ Ezt a minisztérium által megállapított védjegyszerű cédulára nyomott jelzés

a csomagolásban használják cédulát **a mézellenőrző á más ingyen adja.** A cédula ne különböző mézfajtákra nem más. Lépesmézre fehér, póttett és esurgatott mézre sajtolt és esurgatott mézre barna, hordó árult sajtolt méz jelzését a papirosra, hanem gyapotsvetre nyomtatják. A cédula feltüntetik a méz fajtáját és csomagolás módját is. A csomagolásnak és a sulynak zonyos szabályokhoz kell alkalmazkodnia.

Méhész jelvény. Ható az E. M. E. kéri hivatalában. aranyból 350 L. nyozott ezüstből 15 oxidált ezüstből 10 rézből 20 L. Az előre beküldendő

lei portóval együtt. Utánvét mellett küldés esetén 25 lei utánvételi díj számíthat a posta.

Apróhirdetések.

Eladó méhészeti felszerelés, kaptárak, méhcsaládok, élőméhek. M. tekinthető özv. D. Puskás Bélánénál Kolozsvárt, Erzsébet-út 47 sz.

Bármilyen méretű, géppel préselt szalmakaptárt és új rendszerű kaptárokat szállítok elsőrendű minőségben mérsékelt áron. Sz. Arek Károly Mac Jud. Árad. 41

Vigyázzon mielőtt vásárol!

mert valódi „Rietsche“ műlépprések gyárlakata nállam van és hamisítványok vannak forgalomban. — Műlépprészt osztályom teljesen új gépekkel van felszerelve, legjobb minőségű valódi műlépből készült „Oroszlán“ védjegyes műlépek egyedüli készítője. Minden méhészeti eszközt gyári áron, mindenkinek olcsóbban árútok, csakis prima minőségben. Legújabb 13/1932 évi képes nagárjegyzékem L. 10-12 portókölség bélyegben való beküldése ellenében díjmentesen küldöm, ahol az árak beszélnek. 40

„DZIERZON“ méhészeti Oradea